

**ZAKON
O POTVRĐIVANJU UNIDROIT KONVENCIJE O UKRAĐENIM ILI
NEZAKONITO IZVEZENIM KULTURNIM DOBRIMA**

Član 1

Potvrđuje se UNIDROIT Konvencija o ukradenim ili nezakonito izvezenim kulturnim dobrima, sačinjena u Rimu, 24. juna 1995. godine, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

Član 2

Tekst Konvencije u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

**UNIDROIT CONVENTION ON STOLEN OR ILLEGALLY EXPORTED
CULTURAL OBJECTS**

THE STATES PARTIES TO THIS CONVENTION,

ASSEMBLED in Rome at the invitation of the Government of the Italian Republic from 7 to 24 June 1995 for a Diplomatic Conference for the adoption of the draft UNIDROIT Convention on the International Return of Stolen or Illegally Exported Cultural Objects,

CONVINCED of the fundamental importance of the protection of cultural heritage and of cultural exchanges for promoting understanding between peoples, and the dissemination of culture for the well-being of humanity and the progress of civilisation,

DEEPLY CONCERNED by the illicit trade in cultural objects and the irreparable damage frequently caused by it, both to these objects themselves and to the cultural heritage of national, tribal, indigenous or other communities, and also to the heritage of all peoples, and in particular by the pillage of archaeological sites and the resulting loss of irreplaceable archaeological, historical and scientific information,

DETERMINED to contribute effectively to the fight against illicit trade in cultural objects by taking the important step of establishing common, minimal legal rules for the restitution and return of cultural objects between Contracting States, with the objective of improving the preservation and protection of the cultural heritage in the interest of all,

EMPHASISING that this Convention is intended to facilitate the restitution and return of cultural objects, and that the provision of any remedies, such as compensation, needed to effect restitution and return in some States, does not imply that such remedies should be adopted in other States,

AFFIRMING that the adoption of the provisions of this Convention for the future in no way confers any approval or legitimacy upon illegal transactions of whatever kind which may have taken place before the entry into force of the Convention,

CONSCIOUS that this Convention will not by itself provide a solution to the problems raised by illicit trade, but that it initiates a process that will enhance international cultural co-operation and maintain a proper role for legal trading and inter-State agreements for cultural exchanges,

ACKNOWLEDGING that implementation of this Convention should be accompanied by other effective measures for protecting cultural objects, such as the development and use of registers, the physical protection of archaeological sites and technical co-operation,

RECOGNISING the work of various bodies to protect cultural property, particularly the 1970 UNESCO Convention on illicit traffic and the development of codes of conduct in the private sector,

HAVE AGREED as follows:

CHAPTER I - SCOPE OF APPLICATION AND DEFINITION

Article 1

This Convention applies to claims of an international character for:

- (a) the restitution of stolen cultural objects;
- (b) the return of cultural objects removed from the territory of a Contracting State contrary to its law regulating the export of cultural objects for the purpose of protecting its cultural heritage (hereinafter "illegally exported cultural objects").

Article 2

For the purposes of this Convention, cultural objects are those which, on religious or secular grounds, are of importance for archaeology, prehistory, history, literature, art or science and belong to one of the categories listed in the Annex to this Convention.

CHAPTER II - RESTITUTION OF STOLEN CULTURAL OBJECTS

Article 3

- (1) The possessor of a cultural object which has been stolen shall return it.
- (2) For the purposes of this Convention, a cultural object which has been unlawfully excavated or lawfully excavated but unlawfully retained shall be considered stolen, when consistent with the law of the State where the excavation took place.
- (3) Any claim for restitution shall be brought within a period of three years from the time when the claimant knew the location of the cultural object and the identity of its possessor, and in any case within a period of fifty years from the time of the theft.
- (4) However, a claim for restitution of a cultural object forming an integral part of an identified monument or archaeological site, or belonging to a public collection, shall not be subject to time limitations other than a period of three years from the time when the claimant knew the location of the cultural object and the identity of its possessor.
- (5) Notwithstanding the provisions of the preceding paragraph, any Contracting State may declare that a claim is subject to a time limitation of 75 years or such longer period as is provided in its law. A claim made in another Contracting State for restitution of a cultural object displaced from a monument, archaeological site or public collection in a Contracting State making such a declaration shall also be subject to that time limitation.
- (6) A declaration referred to in the preceding paragraph shall be made at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession.
- (7) For the purposes of this Convention, a "public collection" consists of a group of inventoried or otherwise identified cultural objects owned by:
 - (a) a Contracting State

- (b) a regional or local authority of a Contracting State;
 - (c) a religious institution in a Contracting State; or
 - (d) an institution that is established for an essentially cultural, educational or scientific purpose in a Contracting State and is recognised in that State as serving the public interest.
- (8) In addition, a claim for restitution of a sacred or communally important cultural object belonging to and used by a tribal or indigenous community in a Contracting State as part of that community's traditional or ritual use, shall be subject to the time limitation applicable to public collections.

Article 4

- (1) The possessor of a stolen cultural object required to return it shall be entitled, at the time of its restitution, to payment of fair and reasonable compensation provided that the possessor neither knew nor ought reasonably to have known that the object was stolen and can prove that it exercised due diligence when acquiring the object.
- (2) Without prejudice to the right of the possessor to compensation referred to in the preceding paragraph, reasonable efforts shall be made to have the person who transferred the cultural object to the possessor, or any prior transferor, pay the compensation where to do so would be consistent with the law of the State in which the claim is brought.
- (3) Payment of compensation to the possessor by the claimant, when this is required, shall be without prejudice to the right of the claimant to recover it from any other person.
- (4) In determining whether the possessor exercised due diligence, regard shall be had to all the circumstances of the acquisition, including the character of the parties, the price paid, whether the possessor consulted any reasonably accessible register of stolen cultural objects, and any other relevant information and documentation which it could reasonably have obtained, and whether the possessor consulted accessible agencies or took any other step that a reasonable person would have taken in the circumstances.
- (5) The possessor shall not be in a more favourable position than the person from whom it acquired the cultural object by inheritance or otherwise gratuitously.

CHAPTER III - RETURN OF ILLEGALLY EXPORTED CULTURAL OBJECTS

Article 5

- (1) A Contracting State may request the court or other competent authority of another Contracting State to order the return of a cultural object illegally exported from the territory of the requesting State.
- (2) A cultural object which has been temporarily exported from the territory of the requesting State, for purposes such as exhibition, research or restoration, under a permit issued according to its law regulating its export for the purpose of protecting its cultural heritage and not returned in accordance with the terms of that permit shall be deemed to have been illegally exported.
- (3) The court or other competent authority of the State addressed shall order the return of an illegally exported cultural object if the requesting State establishes that the removal of the object from its territory significantly impairs one or more of the following interests:
- (a) the physical preservation of the object or of its context;
 - (b) the integrity of a complex object;
 - (c) the preservation of information of, for example, a scientific or historical character;
 - (d) the traditional or ritual use of the object by a tribal or indigenous community, or establishes that the object is of significant cultural importance for the requesting State.
- (4) Any request made under paragraph 1 of this article shall contain or be accompanied by such information of a factual or legal nature as may assist the court or other competent authority of the State addressed in determining whether the requirements of paragraphs 1 to 3 have been met.

(5) Any request for return shall be brought within a period of three years from the time when the requesting State knew the location of the cultural object and the identity of its possessor, and in any case within a period of fifty years from the date of the export or from the date on which the object should have been returned under a permit referred to in paragraph 2 of this article.

Article 6

(1) The possessor of a cultural object who acquired the object after it was illegally exported shall be entitled, at the time of its return, to payment by the requesting State of fair and reasonable compensation, provided that the possessor neither knew nor ought reasonably to have known at the time of acquisition that the object had been illegally exported.

(2) In determining whether the possessor knew or ought reasonably to have known that the cultural object had been illegally exported, regard shall be had to the circumstances of the acquisition, including the absence of an export certificate required under the law of the requesting State.

(3) Instead of compensation, and in agreement with the requesting State, the possessor required to return the cultural object to that State, may decide:

(a) to retain ownership of the object; or

(b) to transfer ownership against payment or gratuitously to a person of its choice residing in the requesting State who provides the necessary guarantees.

(4) The cost of returning the cultural object in accordance with this article shall be borne by the requesting State, without prejudice to the right of that State to recover costs from any other person.

(5) The possessor shall not be in a more favourable position than the person from whom it acquired the cultural object by inheritance or otherwise gratuitously.

Article 7

(1) The provisions of this Chapter shall not apply where:

(a) the export of a cultural object is no longer illegal at the time at which the return is requested; or

(b) the object was exported during the lifetime of the person who created it or within a period of fifty years following the death of that person.

(2) Notwithstanding the provisions of sub-paragraph (b) of the preceding paragraph, the provisions of this Chapter shall apply where a cultural object was made by a member or members of a tribal or indigenous community for traditional or ritual use by that community and the object will be returned to that community.

CHAPTER IV - GENERAL PROVISIONS

Article 8

(1) A claim under Chapter II and a request under Chapter III may be brought before the courts or other competent authorities of the Contracting State where the cultural object is located, in addition to the courts or other competent authorities otherwise having jurisdiction under the rules in force in Contracting States.

(2) The parties may agree to submit the dispute to any court or other competent authority or to arbitration.

(3) Resort may be had to the provisional, including protective, measures available under the law of the Contracting State where the object is located even when the claim for restitution or request for return of the object is brought before the courts or other competent authorities of another Contracting State.

Article 9

(1) Nothing in this Convention shall prevent a Contracting State from applying any rules more favourable to the restitution or the return of stolen or illegally exported cultural objects than provided for by this Convention.

(2) This article shall not be interpreted as creating an obligation to recognise or enforce a decision of a court or other competent authority of another Contracting State that departs from the provisions of this Convention.

Article 10

(1) The provisions of Chapter II shall apply only in respect of a cultural object that is stolen after this Convention enters into force in respect of the State where the claim is brought, provided that:

(a) the object was stolen from the territory of a Contracting State after the entry into force of this Convention for that State; or

(b) the object is located in a Contracting State after the entry into force of the Convention for that State.

(2) The provisions of Chapter III shall apply only in respect of a cultural object that is illegally exported after this Convention enters into force for the requesting State as well as the State where the request is brought.

(3) This Convention does not in any way legitimise any illegal transaction of whatever nature which has taken place before the entry into force of this Convention or which is excluded under paragraphs (1) or (2) of this article, nor limit any right of a State or other person to make a claim under remedies available outside the framework of this Convention for the restitution or return of a cultural object stolen or illegally exported before the entry into force of this Convention.

CHAPTER V - FINAL PROVISIONS

Article 11

(1) This Convention is open for signature at the concluding meeting of the Diplomatic Conference for the adoption of the draft UNIDROIT Convention on the International Return of Stolen or Illegally Exported Cultural Objects and will remain open for signature by all States at Rome until 30 June 1996.

(2) This Convention is subject to ratification, acceptance or approval by States which have signed it.

(3) This Convention is open for accession by all States which are not signatory States as from the date it is open for signature.

(4) Ratification, acceptance, approval or accession is subject to the deposit of a formal instrument to that effect with the depositary.

Article 12

(1) This Convention shall enter into force on the first day of the sixth month following the date of deposit of the fifth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

(2) For each State that ratifies, accepts, approves or accedes to this Convention after the deposit of the fifth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force in respect of that State on the first day of the sixth month following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 13

- (1) This Convention does not affect any international instrument by which any Contracting State is legally bound and which contains provisions on matters governed by this Convention, unless a contrary declaration is made by the States bound by such instrument.
- (2) Any Contracting State may enter into agreements with one or more Contracting States, with a view to improving the application of this Convention in their mutual relations. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary.
- (3) In their relations with each other, Contracting States which are Members of organisations of economic integration or regional bodies may declare that they will apply the internal rules of these organisations or bodies and will not therefore apply as between these States the provisions of this Convention the scope of application of which coincides with that of those rules.

Article 14

- (1) If a Contracting State has two or more territorial units, whether or not possessing different systems of law applicable in relation to the matters dealt with in this Convention, it may, at the time of signature or of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that this Convention is to extend to all its territorial units or only to one or more of them, and may substitute for its declaration another declaration at any time.
- (2) These declarations are to be notified to the depositary and are to state expressly the territorial units to which the Convention extends.
- (3) If, by virtue of a declaration under this article, this Convention extends to one or more but not all of the territorial units of a Contracting State, the reference to:
 - (a) the territory of a Contracting State in Article 1 shall be construed as referring to the territory of a territorial unit of that State;
 - (b) a court or other competent authority of the Contracting State or of the State addressed shall be construed as referring to the court or other competent authority of a territorial unit of that State;
 - (c) the Contracting State where the cultural object is located in Article 8 (1) shall be construed as referring to the territorial unit of that State where the object is located;
 - (d) the law of the Contracting State where the object is located in Article 8 (3) shall be construed as referring to the law of the territorial unit of that State where the object is located; and
 - (e) a Contracting State in Article 9 shall be construed as referring to a territorial unit of that State.
- (4) If a Contracting State makes no declaration under paragraph 1 of this article, this Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 15

- (1) Declarations made under this Convention at the time of signature are subject to confirmation upon ratification, acceptance or approval.
- (2) Declarations and confirmations of declarations are to be in writing and to be formally notified to the depositary.
- (3) A declaration shall take effect simultaneously with the entry into force of this Convention in respect of the State concerned. However, a declaration of which the depositary receives formal notification after such entry into force shall take effect on the first day of the sixth month following the date of its deposit with the depositary.

(4) Any State which makes a declaration under this Convention may withdraw it at any time by a formal notification in writing addressed to the depositary. Such withdrawal shall take effect on the first day of the sixth month following the date of the deposit of the notification.

Article 16

(1) Each Contracting State shall at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, declare that claims for the restitution, or requests for the return, of cultural objects brought by a State under Article 8 may be submitted to it under one or more of the following procedures:

- (a) directly to the courts or other competent authorities of the declaring State;
- (b) through an authority or authorities designated by that State to receive such claims or requests and to forward them to the courts or other competent authorities of that State;
- (c) through diplomatic or consular channels.

(2) Each Contracting State may also designate the courts or other authorities competent to order the restitution or return of cultural objects under the provisions of Chapters II and III.

(3) Declarations made under paragraphs 1 and 2 of this article may be modified at any time by a new declaration.

(4) The provisions of paragraphs 1 to 3 of this article do not affect bilateral or multilateral agreements on judicial assistance in respect of civil and commercial matters that may exist between Contracting States.

Article 17

Each Contracting State shall, no later than six months following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, provide the depositary with written information in one of the official languages of the Convention concerning the legislation regulating the export of its cultural objects. This information shall be updated from time to time as appropriate.

Article 18

No reservations are permitted except those expressly authorised in this Convention.

Article 19

(1) This Convention may be denounced by any State Party, at any time after the date on which it enters into force for that State, by the deposit of an instrument to that effect with the depositary.

(2) A denunciation shall take effect on the first day of the sixth month following the deposit of the instrument of denunciation with the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the instrument of denunciation it shall take effect upon the expiration of such longer period after its deposit with the depositary.

(3) Notwithstanding such a denunciation, this Convention shall nevertheless apply to a claim for restitution or a request for return of a cultural object submitted prior to the date on which the denunciation takes effect.

Article 20

The President of the International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT) may at regular intervals, or at any time at the request of five Contracting States, convene a special committee in order to review the practical operation of this Convention.

Article 21

(1) This Convention shall be deposited with the Government of the Italian Republic.

(2) The Government of the Italian Republic shall:

(a) inform all States which have signed or acceded to this Convention and the President of the International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT) of:

(i) each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, together with the date thereof;

(ii) each declaration made in accordance with this Convention;

(iii) the withdrawal of any declaration;

(iv) the date of entry into force of this Convention;

(v) the agreements referred to in Article 13;

(vi) the deposit of an instrument of denunciation of this Convention together with the date of its deposit and the date on which it takes effect;

(b) transmit certified true copies of this Convention to all signatory States, to all States acceding to the Convention and to the President of the International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT);

(c) perform such other functions customary for depositaries.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorised, have signed this Convention.

DONE at Rome, this twenty-fourth day of June, one thousand nine hundred and ninety-five, in a single original, in the English and French languages, both texts being equally authentic.

A n n e x

(a) Rare collections and specimens of fauna, flora, minerals and anatomy, and objects of palaeontological interest;

(b) property relating to history, including the history of science and technology and military and social history, to the life of national leaders, thinkers, scientists and artists and to events of national importance;

(c) products of archaeological excavations (including regular and clandestine) or of archaeological discoveries;

(d) elements of artistic or historical monuments or archaeological sites which have been dismembered;

(e) antiquities more than one hundred years old, such as inscriptions, coins and engraved seals;

(f) objects of ethnological interest;

(g) property of artistic interest, such as:

(i) pictures, paintings and drawings produced entirely by hand on any support and in any material (excluding industrial designs and manufactured articles decorated by hand);

(ii) original works of statuary art and sculpture in any material;

(iii) original engravings, prints and lithographs;

(iv) original artistic assemblages and montages in any material;

(h) rare manuscripts and incunabula, old books, documents and publications of special interest (historical, artistic, scientific, literary, etc.) singly or in collections;

(i) postage, revenue and similar stamps, singly or in collections;

(j) archives, including sound, photographic and cinematographic archives;

(k) articles of furniture more than one hundred years old and old musical instruments.

UNIDROIT KONVENCIJA O UKRADENIM ILI NEZAKONITO IZVEZENIM KULTURNIM DOBRIMA

Države ugovornice ove Konvencije,

Okupljene u Rimu na poziv Vlade Republike Italije od 7. do 24. juna 1995. na Diplomatskoj konferenciji za usvajanje Nacrta UNIDROIT-ove konvencije o međunarodnom povraćaju ukradenih ili nezakonito izvezenih kulturnih dobara,

Uvjerene u temeljnu važnost zaštite kulturne baštine i kulturne razmjene za unaprjeđenje razumijevanja među narodima, te širenja kulture za dobrobit čovječanstva i napredak civilizacije,

Duboko zabrinute zbog nezakonite trgovine kulturnim dobrima i nepopravljive štete koju ona često nanosi, kako samim dobrima tako i kulturnoj baštini nacionalnih, plemenskih, starosjedilačkih ili drugih zajednica, kao i baštini svih naroda, a posebno pljačkanjem arheoloških nalazišta te rezultirajućim gubitkom nenadoknadive arheološke, istorijske i naučne informacije,

Odlučne da značajno doprinesu borbi protiv nezakonite trgovine kulturnim dobrima preduzimanjem važne mjere utvrđivanja zajedničkih, minimalnih pravnih pravila za restituciju i povraćaj kulturnih dobara između država ugovornica, sa svrhom poboljšanja očuvanja i zaštite kulturne baštine u interesu svih,

Naglašavajući da je ova Konvencija namijenjena olakšavanju restitucije i povraćaja kulturnih dobara, te da postojanje pravnih sredstava, poput naknade štete, potrebnih za efikasnu restituciju i povraćaj u nekim državama, ne podrazumijeva da se takva pravna sredstva trebaju usvojiti u drugim državama,

Potvrđujući da usvajanje odredaba ove Konvencije ubuduće ni na koji način ne znači potvrđivanje zakonitosti protivpravnih poslova bilo koje vrste koji su se desili prije stupanja na snagu ove Konvencije,

Svjesne da sama ova Konvencija neće riješiti probleme nastale protivpravnom trgovinom, već da se njome pokreće proces koji će pojačati međunarodnu kulturnu saradnju i poduprijeti pravu ulogu zakonite trgovine i međudržavnih sporazuma o kulturnoj razmjeni,

Prihvatajući da sprovođenje ove Konvencije trebaju da prate druge djelotvorne mjere za zaštitu kulturnih dobara, kao što su stvaranje i upotreba evidencija, fizička zaštita arheoloških nalazišta i tehnička saradnja,

Uvažavajući rad raznih tijela na zaštiti kulturne baštine, posebno UNESCO-vu Konvenciju iz 1970. o nezakonitoj trgovini te razvoj pravila ponašanja u privatnom sektoru, Dogovorile su se kao što slijedi:

I. POLJE PRIMJENE I DEFINICIJA

Član 1

Ova Konvencija se primjenjuje na zahtjeve koji imaju međunarodno značenje za:
(a) restituciju ukradenih kulturnih dobara;

(b) povraćaj kulturnih dobara odnešenih s teritorije države ugovornice protivno njenom zakonodavstvu koje uređuje izvoz kulturnih dobara u svrhu zaštite njene kulturne baštine (u daljem tekstu: nezakonito izvezena kulturna dobra).

Član 2

U smislu ove Konvencije, kulturna dobra su oni predmeti koji su na vjerskoj ili svjetovnoj osnovi važni za arheologiju, praistoriju, istoriju, književnost, umjetnost ili nauku, a pripadaju jednoj od grupa popisanih u Dodatku koji je sastavni dio ove Konvencije.

II. RESTITUCIJA UKRAĐENIH KULTURNIH DOBARA

Član 3

(1) Posjednik će vratiti kulturno dobro koje je bilo ukradeno.

(2) U smislu ove Konvencije, dobro koje je nezakonito iskopano ili zakonito iskopano a nezakonito zadržano, smatra se ukradenim, kada je to u skladu sa zakonom države u kojoj je iskopavanje obavljeno.

(3) Svaki zahtjev za restituciju treba podnijeti u roku od tri godine od trenutka kada je podnosilac saznao za mjesto u kojem se kulturno dobro nalazi i identitet posjednika, a u svakom slučaju u roku od pedeset godina od trenutka krađe.

(4) Međutim, podnošenje zahtjeva za restituciju kulturnog dobra, koje čini sastavni dio identifikovanog spomenika ili arheološkog nalazišta, ili javne zbirke, nije podvrgnuto drugom vremenskom ograničenju osim ograničenja od tri godine računajući od trenutka kad je podnosilac saznao za mjesto u kojem se kulturno dobro nalazi i identitet posjednika.

(5) Bez obzira na odredbe prethodnog stava, svaka država ugovornica može izjaviti da zahtjev za restituciju podliježe vremenskom ograničenju od 75 godina ili dužem razdoblju kada je tako predviđeno njenim zakonodavstvom. Zahtjev za restituciju podnesen u drugoj državi ugovornici u pogledu kulturnog dobra odvojenog od spomenika, arheološkog nalazišta ili iz javne zbirke u državi ugovornici, koja je dala takvu izjavu, takođe podliježe takvom vremenskom ograničenju.

(6) Izjavu iz stava 5 ovog člana treba dati u trenutku potpisa, ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa.

(7) U smislu ove Konvencije javna zbirka se sastoji od grupe popisanih ili drugačije identifikovanih kulturnih dobara u vlasništvu:

(a) države ugovornice,

(b) regionalnog ili lokalnog tijela vlasti države ugovornice,

(c) vjerske institucije u državi ugovornici,

(d) institucije osnovane uglavnom u kulturne, obrazovne ili naučne svrhe u državi ugovornici te priznate u toj državi za instituciju koja služi javnom interesu.

(8) Uz to, zahtjev za restituciju sakralnog kulturnog dobra ili za zajednicu važnog kulturnog dobra, koje posjeduje i koristi neka plemenska ili starosjedilačka zajednica države ugovornice u okviru svoje tradicionalne ili ritualne upotrebe, podliježe vremenskom ograničenju koje se primjenjuje na javne zbirke.

Član 4

(1) Posjednik ukradenog kulturnog dobra od kojeg je zatražen povraćaj, ima u vrijeme povraćaja pravo na isplatu pravilne i razumne naknade, pod uslovom da nije znao niti je trebao razumno znati da je dobro ukradeno te može dokazati da je postupio s dužnom pažnjom prilikom njegovog sticanja.

(2) Ne dirajući u pravo posjednika na naknadu iz stava 1 ovog člana, treba preduzeti razumne napore da osoba koja je predala kulturno dobro posjedniku, ili svaki raniji prenositelj, zahtijeva naknadu gdje je to u skladu sa zakonodavstvom države u kojoj je zahtjev podnesen.

(3) Isplatom naknade posjedniku od strane podnositelja zahtjeva, kada je ova zatražena, ne dira se u pravo podnositelja zahtjeva da je namiri od bilo koje druge osobe.

(4) Pri utvrđivanju je li posjednik postupao s dužnom pažnjom, uzeće se u obzir okolnosti sticanja, uključujući i svojstvo stranaka, plaćenu cijenu, činjenicu je li posjednik obavio uvid u ijedan razumno dostupan registar ukradenih kulturnih dobara, te svi drugi bitni podaci i dokumentacija, koje je mogao razumno pribaviti, kao i činjenicu je li se posjednik savjetovao s dostupnim posrednicima ili preduzeo bilo koju drugu radnju koju bi razumna osoba preduzela u datim okolnostima.

(5) Posjednik ne može biti u povoljnijem položaju od osobe od koje je stekao kulturno dobro nasljeđivanjem ili na drugi način bez naknade.

III. POVRAĆAJ NEZAKONITO IZVEZENIH KULTURNIH DOBARA

Član 5

(1) Država ugovornica može zatražiti od suda ili drugog nadležnog tijela druge države ugovornice da naredi povraćaj kulturnog dobra koje je s teritorije države potraživača nezakonito izvezeno.

(2) Kulturno dobro koje je privremeno izvezeno s teritorije države potraživača u svrhe kao što su izlaganje, istraživanje, restauracija, u skladu sa odobrenjem izdatim u skladu sa zakonodavstvom te države o njegovom izvozu i zaštiti vlastite kulturne baštine, a nije vraćeno u skladu s uslovima iz odobrenja, smatra se nezakonito izvezenim.

(3) Sud ili drugo nadležno tijelo države kojoj je upućen zahtjev narediće povraćaj nezakonito izvezenog kulturnog dobra ako država potraživač utvrdi da odnošenje tog dobra s njene teritorije znatno šteti jednom ili više slijedećih interesa:

- (a) fizičkom očuvanju dobra ili njegovog okruženja,
- (b) integritetu nekog složenog dobra,
- (c) očuvanju neke informacije, na primjer informacije naučne ili istorijske prirode,
- (d) tradicionalnoj ili ritualnoj upotrebi dobra od strane plemenske ili starosjedilačke zajednice, ili utvrdi da je dobro od izuzetnog kulturnog značenja za državu potraživača.

(4) Svaki zahtjev postavljen na osnovu stava 1 ovog člana mora sadržati ili biti praćen informacijom činjenične ili pravne prirode koja može pomoći sudu ili drugom nadležnom tijelu države kojoj je upućen zahtjev u utvrđivanju jesu li ispunjeni zahtjevi iz st. 1,2 i 3 ovog člana.

(5) Svaki zahtjev za povraćajem treba podnijeti u roku od tri godine računajući od vremena kad je država potraživač saznala za mjesto gdje se dobro nalazi i identitet njegovog posjednika, a u svakom slučaju u roku od pedeset godina od dana izvoza ili od dana na koji je dobro trebalo biti vraćeno prema odobrenju iz stava 2 ovog člana.

Član 6

(1) Posjednik ukradenog kulturnog dobra koji ga je stekao nakon što je ono bilo nezakonito izvezeno ima pravo, u vrijeme njegovog povraćaja, da mu država potraživač isplati pravilnu i razumnu naknadu, pod uslovom da on nije znao niti je trebao razumno znati da je dobro bilo nezakonito izvezeno.

(2) Pri utvrđivanju je li posjednik znao ili je trebao razumno znati da je kulturno dobro bilo nezakonito izvezeno, uzeće se u obzir okolnosti sticanja, uključujući nedostatak izvozne potvrde kakvu propisuje zakonodavstvo države potraživača.

(3) Umjesto naknade, a u dogovoru s državom potraživačem, posjednik od kojega se zahtijeva povraćaj kulturnog dobra toj državi, može odlučiti:

- (a) zadržati vlasništvo dobra; ili
- (b) prenijeti vlasništvo, uz naplatu ili bez naplate, na osobu po svojem izboru, koja stalno boravi u državi potraživaču a koja pribavi potrebna jamstva.

(4) Troškove povraćaja kulturnog dobra prema ovom članu snosi država potraživač, čime se ne dira u njeno pravo da te troškove naknadi od bilo koje osobe,

(5) Posjednik ne može biti u povoljnijem položaju od osobe od koje je stekao kulturno dobro nasljeđivanjem ili na drugi način bez naknade.

Član 7

(1) Odredbe ovoga poglavlja ne primjenjuju se kada:

(a) izvoz kulturnog dobra više nije nezakonit u trenutku kad je zatražen povraćaj; ili

(b) je dobro bilo izvezeno za života osobe koja ga je stvorila ili u roku od pedeset godina nakon smrti te osobe.

(2) Bez obzira na odredbe podstava (b) u prethodnom stavu, odredbe ovoga poglavlja primjenjuju se kada je kulturno dobro napravio pripadnik ili pripadnici plemenske ili starosjedačke zajednice za upotrebu te zajednice, a dobro se vraća toj zajednici.

IV. OPŠTE ODREDBE

Član 8

(1) Zahtjevi iz Poglavlja II i III ove Konvencije mogu se podnijeti sudovima ili drugim nadležnim tijelima države ugovornice u kojoj se kulturno dobro nalazi, pored sudova i drugih nadležnih tijela koja su inače nadležna prema propisima na snazi u državama ugovornicama.

(2) Stranke se mogu sporazumjeti da spor podnesu bilo kojem sudu ili drugom nadležnom tijelu vlasti ili na arbitražu.

(3) Može se pribjeći određivanju privremenih mjera, uključujući zaštitne, koje su predviđene prema zakonu države ugovornice u kojoj se nalazi dobro, čak i kada je zahtjev za restituciju ili zahtjev za povraćajem dobra podnesen sudovima ili drugim nadležnim tijelima neke druge države ugovornice.

Član 9

(1) Ništa o ovoj Konvenciji ne sprječava državu ugovornicu da primjeni bilo koje pravilo koje je povoljnije za restituciju ili za povraćaj ukradenih ili nezakonito izvezenih kulturnih dobara od pravila predviđenih ovom Konvencijom.

(2) Ovaj član se neće tumačiti kao stvaranje obaveze za priznavanje ili izvršavanje odluke suda ili drugog nadležnog tijela neke druge države ugovornice, koja odstupa od odredbi ove Konvencije.

Član 10

(1) Odredbe Poglavlja II ove Konvencije primjenjuju se samo na kulturna dobra koja su ukradena nakon stupanja na snagu ove Konvencije za državu u kojoj je zahtjev podnesen, pod uslovom:

(a) da je dobro ukradeno s teritorije države ugovornice nakon stupanja na snagu ove Konvencije za tu državu; ili

(b) da se dobro nalazi u državi ugovornici nakon stupanja na snagu ove Konvencije za tu državu.

(2) Odredbe Poglavlja III ove Konvencije primjenjuju se samo na kulturno dobro koje je nezakonito izvezeno nakon stupanja na snagu ove Konvencije za državu potraživača kao i za državu u kojoj se zahtjev podnosi.

(3) Ova Konvencija ni na koji način ne ozakonjuje bilo kakav nezakonit posao, koji je obavljen prije stupanja na snagu ove Konvencije, ili koji je isključen prema st. 1 i 2 ovoga člana, niti ograničava pravo države ili druge osobe da postavi zahtjev u skladu sa pravnim sredstvima dostupnim izvan okvira ove Konvencije, za restituciju ili povraćaj kulturnog dobra, koje je ukradeno ili nezakonito izvezeno prije stupanja na snagu ove Konvencije.

V. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11

(1) Ova je Konvencija otvorena za potpisivanje na završnom sastanku Diplomatske konferencije za usvajanje nacrtu UNIDROIT-ove Konvencije o međunarodnom povraćaju ukradenih ili nezakonito izvezenih kulturnih dobara, a ostaće otvorena za potpisivanje od strane svih država u Rimu do 30. juna 1996. godine.

(2) Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju država koje su je potpisale.

(3) Ova je Konvencija otvorena za pristupanje za sve države koje nijesu potpisnice, od dana od kojeg je otvorena za potpisivanje.

(4) Ratifikacija, prihvati, odobrenje ili pristup podliježu polaganju formalne isprave s tim efektom kod depozitara.

Član 12

(1) Ova Konvencija stupa na snagu prvog dana šestog mjeseca od dana polaganja pete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

(2) Za svaku državu koja ratifikuje, prihvati ili odobri ovu Konvenciju ili joj pristupi nakon polaganja pete isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, ova Konvencija stupa na snagu prvog dana šestog mjeseca od dana polaganja njene isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

Član 13

(1) Ova Konvencija ne utiče ni na koju međunarodnu ispravu kojom se bilo koja država ugovornica pravno obavezala i koja sadrži odredbe o pitanjima koja uređuje ova Konvencija, osim ako države, obavezane takvom ispravom, ne daju suprotnu izjavu.

(2) Svaka država ugovornica može sklopiti sporazume s jednom ili više država ugovornica, u cilju bolje primjene ove Konvencije u njihovim međusobnim odnosima. Države, koje su sklopile takav sporazum, jedan primjerak predaju depozitaru.

(3) U svojim međusobnim odnosima države ugovornice, koje su članovi organizacija ekonomskog udruživanja ili regionalnih tijela, mogu izjaviti da će primjenjivati unutrašnja pravila tih organizacija ili tijela, pa stoga među sobom neće primjenjivati odredbe ove Konvencije, opseg koje primjene se preklapa s opsegom primjene tih pravila.

Član 14

(1) Ako država ugovornica ima dvije ili više teritorijalnih jedinica, ona može, bez obzira imaju li one različite zakone primjenjive na pitanja iz ove Konvencije, u vrijeme potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu izjaviti da će se ova Konvencija protezati na sve njene teritorijalne jedinice ili na samo jednu ili neke od njih, a tu izjavu može u bilo koje vrijeme zamijeniti drugom izjavom.

(2) Izjave iz stava 1 ovog člana moraju se notifikovati depozitaru, a u njima moraju biti izričito navedene teritorijalne jedinice na koje se ova Konvencija proteže.

(3) Ako se, na osnovi izjave prema ovom članu, ova Konvencija proteže na jednu ili više teritorijalnih jedinica, ali ne na sve teritorijalne jedinice države ugovornice, smatraće se:

a) da se teritorija države ugovornice u članu 1 odnosi na teritoriju teritorijalne jedinice te države,

b) da se sud ili drugo nadležno tijelo države ugovornice, ili države kojoj se obraća, odnosi na sud ili drugo nadležno tijelo teritorijalne jedinice te države,

c) da se država ugovornica u članu 8 stav 1 ove Konvencije, u kojoj se nalazi kulturno dobro, odnosi na teritorijalnu jedinicu te države u kojoj se dobro nalazi,

d) da se pravo države ugovornice, u kojoj se nalazi dobro, u članu 8 stav 3 ove Konvencije odnosi na pravo teritorijalne jedinice te države u kojoj se dobro nalazi, i

e) da se pod državom ugovornicom u članu 9 ove Konvencije podrazumijeva teritorijalna jedinica te države.

(4) Ako država ugovornica ne da izjavu prema stavu 1 ovog člana, ova se Konvencija proteže na sve teritorijalne jedinice te države.

Član 15

(1) Izjave, učinjene prema ovoj Konvenciji u vrijeme potpisivanja, podliježu potvrđivanju nakon ratifikacije, prihvata ili odobrenja.

(2) Izjave i potvrde izjava moraju se dati pisano i službeno notifikovati depozitaru.

(3) Izjava stupa na snagu istovremeno sa stupanjem na snagu ove Konvencije za dotičnu državu. Međutim, izjava u kojoj depozitar primi službenu notifikaciju nakon toga, stupa na snagu prvog dana šestog mjeseca nakon dana njenog polaganja kod depozitara.

(4) Svaka država, koja učini izjavu prema ovoj Konvenciji, može je u bilo koje vrijeme povući službenom pisanom notifikacijom, upućenom depozitaru. To povlačenje stupa na snagu prvog dana šestog mjeseca nakon dana polaganja notifikacije.

Član 16

(1) Svaka država ugovornica će, u vrijeme potpisivanja, ratifikacije, prihvata, odobrenja ili pristupa, izjaviti da joj druga država može prema članu 8 ove Konvencije podnijeti zahtjeve za restituciju ili povraćaj kulturnih dobara prema jednom ili više sljedećih postupaka:

(a) neposredno sudovima ili drugim nadležnim tijelima države koja daje izjavu,

(b) preko jednog ili više tijela, koje je ta država odredila da primaju takve zahtjeve i upućuju ih sudovima ili drugim nadležnim tijelima te države,

(c) diplomatskim ili konzularnim putem.

(2) Svaka država ugovornica može odrediti sudove ili druga nadležna tijela da naređuju restituciju ili povraćaj kulturnih dobara prema odredbama Poglavlja II i III ove Konvencije.

(3) Izjave date prema st. 1 i 2 ovog člana mogu se u bilo koje vrijeme izmijeniti novom izjavom.

(4) Odredbe st. 1,2 i 3 ovog člana ne utiču na dvostrane ili mnogostrane sporazume o sudskoj pomoći u vezi s građanskim ili trgovačkim pravnim stvarima koje mogu postojati između država ugovornica.

Član 17

Svaka država ugovornica će, najkasnije šest mjeseci od dana polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, depozitaru predati pisanu informaciju, na jednom od službenih jezika Konvencije, o zakonima koji uređuju izvoz kulturnih dobara. Ove se informacije, prema potrebi, s vremena na vrijeme obnavljaju.

Član 18

Nijesu dopuštene rezerve, osim onih koje su izričito odobrene u ovoj Konvenciji.

Član 19

(1) Bilo koja država ugovornica može otkazati ovu Konvenciju, u bilo koje vrijeme nakon njenog stupanja na snagu za tu državu, polaganjem isprave s takvim učinkom kod depozitara.

(2) Otkazivanje stupa na snagu prvog dana šestog mjeseca nakon polaganja isprave o otkazivanju kod depozitara. Ako je u ispravi o otkazivanju naznačeno duže razdoblje za

stupanje na snagu otkazivanja, ono stupa na snagu po isteku tog dužeg razdoblja nakon polaganja isprave kod depozitara.

(3) Bez obzira na takvo otkazivanje, ova se Konvencija primjenjuje na zahtjev za restituciju ili povraćaj kulturnog dobra, koji je podnesen prije stupanja na snagu otkazivanja.

Član 20

Predsjednik Međunarodnog instituta za unifikaciju privatnog prava (UNIDROIT) može, u pravilnim razmacima, ili u bilo koje vrijeme na zahtjev pet država ugovornica, sazvati poseban odbor da bi se razmotrilo praktično djelovanje ove Konvencije.

Član 21

(1) Ova se Konvencija polaže kod Vlade Republike Italije.

(2) Vlada Republike Italije će:

(a) obavijestiti sve države, koje su potpisale ovu Konvenciju ili su joj pristupile, te predsjednika Međunarodnog instituta za unifikaciju privatnog prava (UNIDROIT) o:

(i) svakom novom potpisivanju ili polaganju isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, zajedno s njihovim podneskom,

(ii) svakoj izjavi, učinjenoj u skladu s ovom Konvencijom,

(iii) povlačenju svake izjave,

(iv) danu stupanja na snagu ove Konvencije,

(v) sporazumima na koje se odnosi član 13,

(vi) pohranjivanju isprave o otkazivanju ove Konvencije, zajedno s danom njenog polaganja i danom njenog stupanja na snagu,

(b) proslijediti ovjerene istovjetne prepise ove Konvencije svim državama potpisnicama, svim državama koje pristupe Konvenciji i predsjedniku Međunarodnog instituta za unifikaciju privatnog prava (UNIDROIT),

(c) obavljati druge dužnosti, koje su uobičajene za depozitare.

U POTVRDU GORE NAVEDENOG, dolje potpisani opunomoćnici, propisano ovlašćeni, potpisali su ovu Konvenciju.

SACINJENO u Rimu, dvadeset četvrtog juna, hiljadu devetstotina devedeset i pete, u jednom primjerku, na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna.

DODATAK

a) rijetke zbirke i primjerci faune, flore i minerala, anatomske primjerci te predmeti od paleontološkog interesa;

b) dobra vezana uz historiju, uključujući historiju nauke i tehnologije te vojnu i društvenu historiju, dobra vezana uz život narodnih vođa, mislilaca, naučnika i umjetnika, te uz događaje od nacionalnog značaja;

c) nalazi arheoloških iskopavanja (bilo regularnih bilo nedopuštenih) ili arheoloških otkrića;

d) djelovi umjetničkih ili historijskih spomenika odnosno djelovi arheoloških nalazišta;

e) starine starije od stotinu godina, poput natpisa, novčića ili ugraviranih pečata;

f) etnološki predmeti;

g) dobra od umjetničkog interesa, kao što su:

(i) slike i crteži svih vrsta tehnike u cijelosti napravljeni rukom na svakom materijalu (izuzev industrijskog dizajna i ručno obrađenih predmeta zanatske proizvodnje)

(ii) izvorna djela spomeničke plastike i skulptura u svakom materijalu;

- (iii) izvorna grafika, otisci i litografije;
- (iv) izvorni umjetnički asamblaži i instalacije u svakom materijalu;
- h) rijetki rukopisi i inkunabule, stare knjige, isprave i publikacije od posebnog interesa (istorijskog, umjetničkog, naučnog, književnog, itd.), pojedinačno ili u zbirkama;
- i) poštanske, taksene i slične marke, pojedinačno ili u zbirkama;
- j) arhivska građa, uključujući tonske zapise, fotografske i kinematografske arhive;
- k) predmeti pokušstva stariji od stotinu godina i stari muzički instrumenti.

Član 3

Prilikom predaje isprave o pristupanju, Crna Gora će dati sljedeće izjave:

1. Crna Gora izjavljuje, u skladu sa stavom 1 člana 16 Konvencije, da joj zahtjeve za restituciju ili zahtjeve za povraćaj kulturnih dobara druga država prema članu 8 može podnijeti diplomatskim ili konzularnim putem.
2. Crna Gora izjavljuje, u skladu sa članom 17 Konvencije, da će Ministarstvo kulture u roku od 6 mjeseci od datuma pristupanja Konvenciji dostaviti Vladi Republike Italije na jednom od službenih jezika Konvencije informaciju o zakonima Crne Gore koji uređuju izvoz kulturnih dobara.

Član 4

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti, vrši organ državne uprave nadležan za poslove kulture.

Član 5

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore - Međunarodni ugovori“.